

ACC. N.R. M. 14003: 1-5.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anders Mårtensson
Härad: Albo Berättare: Erik Linkvist
Socken: Andrarum Berättarens yrke: k. amtbr.
Uppteckningsår: 1955 Född år 1889 i Ravlunda (flyttade fr. Skanlunda 1907)

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Om sagomannens ungdom. s. 1.
Christinehov och alunbruket. s. 1-3.
Arstön för dvärg. s. 2.
Urnakare Ahlström. s. 3.
Brydestua. s. 3.
Hemmets prydnade. s. 3-4.
Fruddag som gäst. s. 5.
Pöpare. s. 5.

LUF 49

Delskrav 11.16.8

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 14003: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En midsommarafton kom Jöns Drill ned till Alunbruket. Han var 85 år då. Då han kom, hade man redan druckit 5 snapsar. Jöns Drill ville då ha alla fem snapsarna på en gång. Det fick han också. Men det blev för mycket för den åttiofemåriga gubben. Han stöp raklång. Han tog det lite för häftigt.

En dräng hade 150 kr. i årslön och därtill 1200 kg spannmål och tre liter mjölk om dagen.

Ransoneringen var mycket svår förra världskriget. Då innehållade hela Kristinehov. Greven fick ~~xx~~ t.o.m. hålla till godo.

För en 35 år sedan filmade Gösta Ekman och Pauline Brunius här Det var Mäster-Katten i stövlar. Då var här liv på godset.

Högestad och Torup fick lämna sin säd till Magasinet här. Då när vi ändrade om i Magasinet hittade vi en sten med Gustav III namn på, och det stod "2 mil till Kristinehov". Alunbruket hade nämligen en 2-mils periferi.

I smedjan vid jägmästarens bodde en 5-6 personer.

Här har även varit kalkbrott.

Rödfärgstillverkningen:

Gubbarna som sysslade med framställning av rödfärg, var alldeles röda på hela kroppen, och så lyste ögonen som vita klot.

ACC. N:R M. 14003:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den siste pannen såldes till Sjöstrand Ystad. Den innehöll 5000 kg järn och 5000 kg bly.

Urmakare Ahlström:

Urmakare Ahlström det var en duktig karl. Han var en riktig tusenkonstnär. Han gjorde allting själv på en klocka. Han lagade grevarnas porslin och klockor och hjälpte alltid till att packa, när grevarna flyttade. Man fick vara mycket tyst, om man skulle få se på när han arbetade, annars slängde han ut en.

Brydestua:

Så sent som 1924 användes brydestuan i Ilstorp. Det ligger en i Rugeröd.

Golvet:

Man strödde ene och sand på golvet. Brädgolv hade man i ett eller två rum, när jag kom hit. Annars var det ~~kräckgolv~~ ler-golv. Man lade ett golv i taget. Man använde skalkar (släta på ena sidan) till golvplankor, och då fick de hugga till dem så gott de kunde. Man hjälpte varandra att bygga.

Väggprydnader:

Tapeter fick man i början av 1900-talet. En tapetrulle kostade 25 öre. Man tapetserade ett rum i taget och man gjorde det själv.

ACC. N:R M. 14003: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var alltid medlemmarna av kungafamiljen, som hängde på väggarna. Man hade inga fotografier på den tiden. Det var först i början av 1900-talet, som de allmänna.

Bords- och skåpprydnader:

Lukar hade man inte i vardagslag. Det var bara vid högtider man hade dukar. Allting gjordes för hand.

Belysning:

Fotogenlampor var vanliga.

Blommor:

Blommor hade man på bordet.

Kakelugnar:

Kakelugnar hade man i varje hus. Köksspisarna var vanliga i början av 1900-talet. De ställdes ofta bredvid kakelugnarna. Jag läste en artikel att man tillverkat kakelugnar i Rotneös. Grevarna var mycket ute och reste och samlade intryck och införde sedan nyheter på sina gårdar.

Bakugnen:

Bakugnen var murad och välvd. Man bakade alltid bröd själva. Man eldade bakugnen med ris. Man kröp alltid in i ugnen innan man skulle använda den, för att se efter om det fanns sprickor i den.

Kostigt nog var det sällan som husen brann ned, trots att man

ACC. NR M. 14003: 5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade halmtak. Det beror nog på att det inte bildas så många gnistor, när man inte har rörstockar.

Träluckor var det vanliga, sedan gjorde man plåtluckor. Man använde surdeg som jäst.

Torpare:

5 torpare gjorde sina dagsverken i slottets trädgård; 10 torpare på gården i övrigt. Man gjorde två dagsverken i veckan. Det var hårt arbete för dem. Många hade lång väg att gå innan de kom fram till arbetsplatsen. Men det var inget jäkt som det är nu.

Många torp gick i arv, och många fick ett torp när de slutade. Man hade stora familjer och det var alltid någon som stannade; de andra fick resa.

Man åt mycket grovt bröd och potatis; det var därför de var så starka. Det var inte ovanligt att en man kunde bära ett par hundra kg.

Man hade en häst och ett par kor.

Det var vanligt med bara stuga och kammare. Kammaren var alltid oeldad. De äldre barnen fick alltid ligga i oeldat rum. Det var ofta dynevaret var fruset. Barndödligheten var större förr.

När jag gick i skolan, kom jag aldrig hem förrän vid 5-tiden.

Man såg ju inte hemmet förrän det var tänt.